

Factors Affecting the Implementation of the Peace Building Process in the Four Southernmost Provinces of Thailand Policy

Itthichai Seedam

M.A (Public Administration), Lecturer and Researcher
Center For Conflict Studies and Cultural Diversity (CSCD)
Faculty of Political Science, Prince of Songkla University

E-mail: biopoliticsboe@gmail.com

47

ปีที่ 20
ฉบับที่ 4
ต.ค.
-
ธ.ค.
2557

Abstract

Objectives of the research entitled “Factors Affecting The Implementation Of The Peace Building Process In The Four Southernmost Provinces Of Thailand Policy” were 1) to study the level of factors for success in the implementation of the peace building process in the four southernmost provinces of Thailand policy 2) to study the level of success in the implementation of the peace building process in the four southernmost provinces of Thailand policy 3) to find recommendations for the implementation of the government policy on unrest in the four southernmost provinces of Thailand. The samples in this study were 750 policy practitioners made up of policemen and soldiers selected through stratified random sampling.

Research indicated the following results:

1) a medium level of factors regarding success

in the policy implementation, separated into various aspects and ranked from the highest to the lowest as follows: attitude of policy practitioners, policy, leadership status, policy objectives, correlations between mechanisms of policy implementation, policy attributes, cultures, area identity, support and cooperation between groups, motivation in practicing policies, and resources sufficiency 2) a medium level of success in implementation of the peace building process in the four southernmost provinces of Thailand policy, separated into various aspects and ranked from the highest to the lowest as follows: people's participation in problem-solving, safety in life and assets, and situation unrest 3) various commendations about practical recommendations and policies base.

Keywords: affecting factor, implementation, peace building, southernmost provinces

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบาย เสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ

อิทธิชัย สีดำ

ศศ.ม.(รัฐประศาสนศาสตร์), อาจารย์นักวิจัย
สถานวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้,
คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

E-mail: biopoliticsboe@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวិจัยเรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ 3) เพื่อหาข้อเสนอแนะ ในการพัฒนากระบวนการนำนโยบายการแก้ไขความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร จำนวน 750 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จากการศึกษาวิจัย พบว่า 1) ระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับสูงสุดไปน้อยสุด ดังนี้ ปัจจัยด้านทัศนคติของผู้นำนโยบาย

ไปปฏิบัติ ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัตถุประสงค์ของนโยบาย ด้านความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ด้านลักษณะนโยบาย ด้านการคำนึงถึงวัฒนธรรม อัตลักษณ์ของพื้นที่ ด้านการสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และด้านความเพียงพอของทรัพยากร 2) ระดับความสำเร็จของนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับสูงสุดไปน้อยสุดจะได้ ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของประชาชน ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ และ 3) ข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

คำสำคัญ: การนำนโยบายไปปฏิบัติ, จังหวัดชายแดนภาคใต้, ปัจจัยสู่ความสำเร็จ, เสริมสร้างสันติสุข

บทนำ

ความขัดแย้งระหว่างสยามกับปัตตานีเริ่มต้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงปฏิรูปการปกครองทั่วประเทศรวมทั้งภาคใต้ โดยทรงนำการปกครองระบบใหม่มาใช้คือ “เทศาภิบาล” และได้ทรงยกเลิกระบบเจ้าเมืองในเจ็ดหัวเมืองมลายูปัตตานี ทรงใช้ระบบที่เรียกว่า “มณฑลเทศาภิบาลปัตตานี” ทำให้บรรดาเจ้าเมืองต่างๆ หมุดอำนาจลง โดยมีคนจากส่วนกลางมาปกครองปัตตานี เนื่องจากความไม่เข้าใจในบริบทของสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และศาสนา ของคนจากส่วนกลาง จึงทำให้การปกครองไม่ราบรื่นเพราะความเข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างคนจากส่วนกลางกับชาวบ้านในปัตตานี นับเป็นต้นเหตุของความขัดแย้งและเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ชิตชนก ราฮิมมูลา, 2548, 51-66)

เหตุการณ์ที่เพิ่มระดับความขัดแย้งและกระทบต่อความรู้สึกของชาวมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็คือ นโยบายและการบริหารราชการแผ่นดินของหลวงพิบูลสงคราม ซึ่งใช้นโยบาย “ชาตินิยมสุดขั้ว” โดยมีหลักการว่า “ประเทศไทยเพื่อชาติเชื้อไทย” นโยบายนี้เป็นที่รู้จักในนามของไทยรัฐนิยม อันมีความหมายว่าเพียงลักษณะวัฒนธรรมไทยเท่านั้น ที่ได้รับอนุญาตและให้เผยแพร่ในประเทศไทย มีการดำเนินการเพื่อรวมทุกคนเข้าเชื้อชาติไทย คนมลายูไม่ได้รับอนุญาต ให้ใช้เครื่องแต่งกายตามประเพณี ไม่สามารถใช้ชื่อภาษามลายู-อาหรับ พร้อมทั้งไม่สามารถใช้ภาษาและอักษรยาวีของพวกเขา (ครองชัย หัตถา, 2541, 109-123) ต่อมารัฐบาลไทยภายใต้การปกครองของ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ดำเนินนโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมต่อไปจากหลวงพิบูลสงคราม มีการออกกฎหมายบังคับให้สถาบันการศึกษาโอนเอาจดทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการ และแปรสภาพเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กำหนดหลักสูตรการเรียนต้องเป็นสากล ภาษาไทยต้องเป็นภาษากลางในการเรียนการสอน เอกสารตำราถ้าไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการ ถือว่า

เอกสารหรือตำรานั้นผิดกฎหมาย และในยุคของ จอมพลถนอม กิตติขจร นโยบายของรัฐบาลที่มีต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้ ก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงอะไรมาก การกดขี่ กดดัน เลือกปฏิบัติยังคงมีอย่างต่อเนื่อง การฆ่าประชาชน ไม่ผ่านกระบวนการยุติธรรม เกิดอยู่เสมอมา ฉะนั้น การต่อสู้ของชาวมลายูมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เปลี่ยนรูปแบบเป็นการก่อการร้าย เพราะไม่สามารถสู้โดยตรงไปตรงมาในทางการเมือง นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองสิ้นสุดลง ขบวนการแบ่งแยกดินแดนปัตตานี ได้พัฒนาไปสู่ขบวนการก่อการร้าย และมีกลุ่มต่างๆ มากมาย ทำให้รัฐบาลในสมัยนั้นต้องเร่งเข้ามาแก้ไขปัญหามาเพื่อให้ประเทศกลับเข้าสู่ความสงบสุข (กรมศิลปากร, ม.ป.ป., 37-48) จนเมื่อวันที่ 4 มกราคม พ.ศ.2547 เกิดเหตุการณ์ปล้นปืนเกือบ 400 กระบอก จากกองพันพัฒนาที่ 4 ค่ายกรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่บ้านปิ-เหล็ง ตำบล มะริอูโบออก อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เหตุการณ์นี้เป็นสัญลักษณ์แห่งการเริ่มต้นของความรุนแรงรอบใหม่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเป็นเหตุทำให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เกิดขึ้นมาอีกครั้งเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่อาจจะเกิดขึ้นต่อไป (จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ, 2548, 61-62)

จากเหตุการณ์ในปัจจุบันสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบ ทำลายทรัพย์สินของทางราชการ การเผาโรงเรียน และที่ทำกรของหน่วยงานราชการ การหายตัวไปของคนในพื้นที่ การทำร้ายร่างกายเจ้าหน้าที่และประชาชน และการสังหารชาวบ้าน ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลต้องเร่งแก้ไข รัฐบาลได้ใช้หลายมาตรการ ทั้งการปราบปราม การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบระดับสูง แต่สถานการณ์ความรุนแรงก็ยังมีอย่างต่อเนื่อง ชุมชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงต่างได้รับผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประชาชนขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน

แต่เหตุการณ์ยิ่งแย่งหน้าตั้งแต่การใช้จ่ายงบประมาณเหตุการณ์ที่มีสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 28 เมษายน พ.ศ.2547 ซึ่งถือว่าเป็นศาสนสถานอันเป็นที่เคารพและสถานปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของชาวมุสลิมได้รับความเสียหาย ต้องสูญเสียชีวิตเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์จำนวนมาก

ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายมาเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนโยบายที่เวลานั้น คือ นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ โดยให้จัดตั้งองค์กรบริหารจัดการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นการเฉพาะ เพื่อให้เกิดเอกภาพการดำเนินงานตามนโยบายเสริมสร้างสันติสุขจังหวัดชายแดนภาคใต้ และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างส่วนราชการฝ่ายพลเรือน ตำรวจ ทหาร และภาคประชาชนในการป้องกัน แก้ไขปัญหาและการพัฒนาในพื้นที่ รวมทั้งการจัดเงื่อนไขที่เอื้อต่อการใช้ความรุนแรงซึ่งมีวัตถุประสงค์ของนโยบายคือ เพื่อให้จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความปลอดภัย สงบสันติ ปราศจากเงื่อนไขที่เอื้อต่อการเกิดความรุนแรง และมีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการสร้างความสมานฉันท์และความเป็นธรรมที่เกื้อกูลต่อการพัฒนาและสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืน โดยมีแนวทางในการปฏิบัติให้บรรลุผลสำเร็จ ด้วยการ นำยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาปฏิบัติ ยึดถือความเป็นธรรมและกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการฟื้นฟูอำนาจรัฐใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเป็นพลังในการเข้าถึงประชาชน เพื่อเสริมสร้างสันติสุขและการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสร้างความเข้าใจต่อสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นต่อสังคมทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ (สภาความมั่นคงแห่งชาติ, 2549, 2-3)

จากนโยบายดังกล่าวทำให้เห็นว่า รัฐบาลมีนโยบายในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และมีการนำนโยบายไปปฏิบัติ แต่เมื่อพิจารณาจากข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเรื่องนี้ที่ยังคงปรากฏจวบจน

ปัจจุบันจากข้อมูลเหตุการณ์ความไม่สงบในช่วงระยะเวลา 8 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2547 ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ.2555 มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นเป็นจำนวนรวม 12,299 ครั้ง ทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บไปแล้วรวม 14,723 ราย ในจำนวนนี้มีผู้เสียชีวิตแล้ว 5,332 ราย และบาดเจ็บ 9,391 ราย (ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, 2555) เห็นได้ว่ารัฐบาลยังไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ให้หมดสิ้นหรือลดน้อยลงเท่าที่ควร โดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับชีวิตและทรัพย์สิน และผลกระทบต่อขวัญและกำลังใจ ของประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามเข้ามาแก้ปัญหาเหล่านี้แล้วก็ตาม

เนื่องด้วยสาเหตุหลายๆ ประการที่ทำให้การนำนโยบายไปปฏิบัติ ดำเนินการไปอย่างล่าช้า และค่อยๆ ประสบความสำเร็จ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย จะดำเนินการค้นหาระดับความสำเร็จของนโยบายฯ 3 ด้าน คือ 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 2) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 3) เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ และค้นหาระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จของนโยบายฯ ไปปฏิบัติซึ่งประกอบไปด้วย 1) ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ลักษณะของนโยบาย 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติไปปฏิบัติ 4) ภาวะผู้นำ 5) วัตถุประสงค์ของนโยบาย 6) การคำนึงถึงวัฒนธรรมอัตลักษณ์ ของพื้นที่ 7) การสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ 8) แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและ 9) ความเพียงพอของทรัพยากร ซึ่งข้อค้นพบครั้งนี้จะช่วยให้มองเห็นกระบวนการการนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างชัดเจนและยังทำให้พบว่าระดับความสำเร็จของการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติอยู่ในระดับใด และปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายฯ ไปปฏิบัติอยู่ในระดับใด และช่วยให้ค้นพบข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจปรับปรุงนโยบาย และกระบวนการ

นำนโยบายไปปฏิบัติให้ดีกว่าเดิมและประสบความสำเร็จ เพื่อให้ประชาชน ผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับประโยชน์จากการช่วยเหลือของรัฐบาลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งก่อให้เกิด ความสงบสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้าง สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์ ในการวิจัย 3 ประการดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสำเร็จของนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้าง สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ
3. เพื่อหาข้อเสนอแนะในการพัฒนากระบวนการนำนโยบายการแก้ไข ความไม่สงบในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีทั้งหมด 9 ประการ คือ 1) ทักษะของผู้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ 2) ลักษณะของนโยบาย 3) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่าง ๆ ที่นำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติไปปฏิบัติ 4) ภาวะผู้นำ 5) วัตถุประสงค์ของนโยบาย 6) การคำนึงถึงวัฒนธรรม อัตลักษณ์ ของพื้นที่ 7) การสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ 8) แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และ 9) ความเพียงพอของทรัพยากร (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2548, 101-118) และความสำเร็จของนโยบายที่นำไปปฏิบัติวัดได้จาก การบรรลุเป้าหมาย

ของนโยบาย ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีนโยบายฯ มีวัตถุประสงค์ 3 ด้านคือ
1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์
ความไม่สงบในพื้นที่ 2) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และ 3) เงื่อนไข
ที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย
ดังภาพ 1

ตัวแปรต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำ
นโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่
จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ

1. ทศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ
2. ลักษณะของนโยบาย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ
ที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
4. ภาวะผู้นำ
5. วัตถุประสงค์ของนโยบาย
6. การคำนึงถึงวัฒนธรรม อัตลักษณ์
ของพื้นที่
7. การสนับสนุนและความร่วมมือ
จากกลุ่มต่างๆ
8. แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำ
นโยบายไปปฏิบัติ
9. ความเพียงพอของทรัพยากร

ตัวแปรตาม

ความสำเร็จของนโยบายเสริมสร้าง
สันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดน
ภาคใต้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ไข
ปัญหาของประชาชน
2. ด้านความปลอดภัยในชีวิต
และทรัพย์สิน
3. ด้านเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์
ความไม่สงบ



วิธีการดำเนินงานวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยสามารถ
แบ่งได้ดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มประชากรในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการตำรวจและข้าราชการทหารในจังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส โดยเลือกใช้การสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Simple Random Sampling) ทั้งหมด 750 คนโดยจะแบ่งเป็น ข้าราชการตำรวจจังหวัดละ 125 คนและข้าราชการทหารจังหวัดละ 125 คน ซึ่งเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประเมินค่าเพื่อการสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหารเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ และแบบสอบถามประเมินค่าเพื่อการสำรวจความคิดเห็นของข้าราชการตำรวจ ข้าราชการทหาร ต่อสภาพสถานการณ์ในปัจจุบันภายหลังการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติ สถิติที่ใช้ในการทดสอบคือ การวิเคราะห์ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จ และระดับความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติ

การวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการลดลงของเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ข้าราชการทหารและข้าราชการตำรวจจำนวน 8 คน โดยคัดเลือกจากข้าราชการตำรวจและทหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดังต่อไปนี้ ผู้บังคับบัญชาจำนวน 2 คน รองผู้บังคับบัญชา 2 คน หน่วยลาดตระเวน 2 คน และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำฐาน 2 คน โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ เป็นรายด้าน พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ซึ่งผู้วิจัยจะขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ด้าน “ทัศนคติของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ในระดับสูงโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.63 และค่า S.D. เท่ากับ .684 ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีความรู้สึกเป็นเกียรติและมีความภาคภูมิใจที่ตนเองได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเข้ามาแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ โดยเมื่อเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ก็ได้ตั้งสติญาณตนว่าจะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด โดยมีความตั้งใจ ชยัน ซื่อสัตย์ และปฏิบัติหน้าที่ อย่างตั้งใจและเต็มกำลัง แม้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้งอาจมีความเสี่ยงอันตรายสูงที่เกิดขึ้นกับชีวิตและทรัพย์สิน แม้ว่าจะต้องเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ซึ่งมีความอันตรายสูง หรือพื้นที่ที่ถูกจัดให้เป็นพื้นที่สีแดง แต่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ก็ไม่เคยคิดที่จะหลีกเลี่ยงหรือเสียขวัญกำลังใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ แต่ในบางครั้งการสนทนาเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นอาจจะทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่รู้สึกหวาดกลัวหรือระแวงในความปลอดภัยของตนเอง แต่เมื่อถึงเวลาปฏิบัติหน้าที่ก็พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถโดยไม่เกรงกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่มีความคิดเห็นหรือทัศนคติที่ดีต่อวันนโยบายว่าสามารถที่จะแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ได้

ทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่พร้อมและเต็มใจกระทำทุกอย่างที่จะสามารถทำให้ การปฏิบัติหน้าที่บรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหวังว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้จะกลับมาสงบ อีกครั้ง

ด้าน “ลักษณะของนโยบาย” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ไปปฏิบัติที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.33 และ ค่า S.D. เท่ากับ .671 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า ลักษณะของนโยบาย เสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการยอมรับและ สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยลักษณะของนโยบาย จะเป็นการน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในเรื่องของ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งถือว่าเป็นการดำเนินงานโดยเข้าไปเปลี่ยนแปลง แบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของคนใน พื้นที่โดยสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในพื้นที่ว่านโยบายนี้สามารถ ทำให้พื้นที่เกิดความสงบสุขได้อีกครั้ง และทั้งนี้ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติยัง เข้าใจในลักษณะทั่วไปของนโยบายได้อย่างดี ส่งผลให้สามารถกำหนด แนวทางและรับรู้แนวทางในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมาย ของนโยบายได้ ประกอบกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่นำนโยบายไปปฏิบัติยังมึ ความเห็นพ้องกันนโยบายทำให้เกิดการทำงานที่เป็นไปในทิศทาง เดียวกันซึ่งส่งผลดีในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ทั้งนี้นโยบายยังไม่ค่อยมี การควบคุมและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เป็นเพราะว่าไม่มีหน่วยงาน ในการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่หรือผลสำเร็จของนโยบายจะมีเพียงแต่ การประเมินจากการลดลงของเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่วนด้านอื่น ๆ ยังไม่มี การประเมินผล ดังนั้น อาจจะกล่าวได้ว่านโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นนโยบายที่ดีและสามารถจะนำมาปฏิบัติให้สำเร็จ ได้แต่ทั้งนี้การที่นโยบายจะประสบความสำเร็จหรือไม่ก็ต้องขึ้นอยู่กับ ความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของทุกองค์กรรวมถึงประชาชนในพื้นที่

ด้วย โดยการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการในทุกภาคส่วน

ด้าน “ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกต่างๆ ที่นำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.35 และค่า S.D. เท่ากับ .710 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่าในการดำเนินงานตามนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่ได้ดำเนินงานหรือร่วมมือกับบุคลากรจากหน่วยงานของตนเองเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงดำเนินงานร่วมกับบุคลากรหรือหน่วยงานอื่นๆ อีกด้วย ทำให้การดำเนินงานจะต้องเกิดการประสานงานกันจึงจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ดำเนินไปด้วยความราบรื่น ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือกับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 ส่วนหน้า (กอ.รมน.ภาค 4 สน.) ชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) ทั้งนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติยังมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนว่าหน่วยงานใดทำหน้าที่อะไรบ้าง แต่ในบางครั้งก็เกิดการก้าวก่ายหน้าที่ซึ่งกันและกันเกิดจากการขาดการประสานงานกัน และส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ นั่นก็คือ การช่วยเหลือและสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งส่งผลให้ทำให้หน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติได้รับการช่วยเหลืออย่างทันถ่วงทีเมื่อต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้าน “ภาวะผู้นำ” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ในระดับสูงโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.50 และค่า S.D. เท่ากับ .779 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่าในการดำเนินงานภายใต้สถานการณ์ที่กดดันและมีความเสี่ยงสูงทำให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่จำเป็นจะต้องมีผู้นำที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นหลักยึดในการปฏิบัติหน้าที่และพร้อมที่จะเป็นแบบอย่าง และเป็นคนที่

ประสานกลไกต่างๆ ภายในหน่วยงานให้เป็นเอกภาพ และจากการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชาของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติมีภาวะความเป็นผู้นำสูง สามารถปฏิบัติหน้าที่กับผู้บังคับบัญชาได้อย่างราบรื่นและก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้งผู้บังคับบัญชาได้มีการวางแผนก่อนเสมอเพื่อป้องกันการเกิดความผิดพลาดนั้นหมายถึงชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติหน้าที่รวมถึงประชาชนในพื้นที่ด้วย ทั้งนี้ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นจากผู้บังคับบัญชาในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่แต่ก็ยังถือว่าค่อนข้างน้อย และยังเป็นแบบอย่างที่ดีมีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งการทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่สับสนในคำสั่ง

ด้าน “วัตถุประสงค์ของนโยบาย” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.39 และค่า S.D. เท่ากับ .694 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติรับรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายได้เป็นอย่างดี เนื่องจากวัตถุประสงค์ของนโยบายมีความชัดเจนและสามารถเข้าใจได้ง่าย ตลอดถึงนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจน นั่นก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และการลดลงของเงื่อนไขการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ แต่ถึงแม้ว่าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจะเข้าใจวัตถุประสงค์ของนโยบายได้เป็นอย่างดี แต่เมื่อเข้าสู่ขั้นตอนการปฏิบัติแล้วนั้นยากที่จะทำให้สำเร็จได้ เป็นเพราะขั้นตอนการปฏิบัติประสบปัญหาต่างๆ อย่างมากมาย เช่น ปัญหาเรื่องทรัพยากรในการปฏิบัติหน้าที่ ปัญหาความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ปัญหาเรื่องขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ ฯลฯ รวมถึงแนวทางหรือยุทธศาสตร์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติก็ยากที่จะนำไปปฏิบัติเพราะแนวทางในแต่ละแนวทางเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและจะต้องใช้ความระมัดระวัง และอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้แนวทางการนำนโยบายไป

ปฏิบัตินั้นยากก็คือ สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่เกิดขึ้นระยะเวลายาวนาน แนวทางและยุทธศาสตร์ที่ใช้อาจจะต้องทบทวนให้ละเอียดและรอบคอบมากกว่านี้และยุทธศาสตร์ก็จะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้เกิดการยอมรับและพร้อมที่จะร่วมมือกันแก้ไขปัญหา

ด้าน “การคำนึงถึงวัฒนธรรม อัตลักษณ์ ของพื้นที่” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ใน ระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.22 และค่า S.D. เท่ากับ .741 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า เนื่องจากเรื่องวัฒนธรรม อัตลักษณ์ เป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ในบางครั้งการปฏิบัติหน้าที่อาจจะกระทบต่อความรู้สึกของคนในพื้นที่ได้ แต่ถึงอย่างไรนโยบายที่นำมาปฏิบัติในพื้นที่ก็ไม่ได้ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป แต่ในบางครั้งนโยบายก็ใช้ไม่ได้กับทุกพื้นที่ เพราะมีอุปสรรคทางด้านภาษา ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมากเพราะบางพื้นที่ของจังหวัดปัตตานีประชาชนส่วนใหญ่จะสื่อสารโดยใช้ภาษามลายูท้องถิ่น ซึ่งผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไม่สามารถที่จะสื่อสารกับประชาชนในพื้นที่ทำให้ยากลำบากในการได้มาซึ่งข้อมูลและการขอความช่วยเหลือจากประชาชนในพื้นที่ แต่ถึงอย่างไรก็ยังมีองค์กรหนึ่งที่ช่วยประสานความแตกต่างทางด้านอัตลักษณ์ และวัฒนธรรม นั่นก็คือ สถาบันศาสนาจะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งข่าวสารจากผู้นำนโยบายไปปฏิบัติไปสู่ประชาชนในพื้นที่

ด้าน “การสนับสนุนและความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติที่อยู่ใน ระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.22 และค่า S.D. เท่ากับ .708 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติคิดว่าตัวเองยังได้รับความร่วมมือจากกลุ่มต่างๆ ในจังหวัดปัตตานีไม่เพียงพอ นั่นคือ ความร่วมมือจากประชาชน ประชาชนและองค์กรเอกชนในจังหวัดยังไม่ค่อยให้ความร่วมมือเท่าที่ควรแก่ผู้ปฏิบัติ

หน้าที่เหตุมาจากที่ประชาชนกลัวและเกิดความหวาดระแวงเกี่ยวกับอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเองได้ถ้าหากให้ความร่วมมือกับทางผู้ปฏิบัติหน้าที่ และอีกกลุ่มที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่คิดว่าตัวเองยังได้รับความร่วมมือจากกลุ่มนี้ยังไม่เพียงพอ คือ กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติกล่าวว่า ถ้าหากว่ากลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นให้การสนับสนุนและช่วยเหลือมากกว่านี้กลุ่มประชาชนและองค์กรเอกชนต่างๆ ก็จะทำให้การสนับสนุนมากขึ้นด้วย เนื่องจากนักการเมืองท้องถิ่นสามารถที่จะโน้มน้าวให้ประชาชนหันมาสนับสนุนและช่วยเหลือผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้ แต่กลุ่มที่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเห็นว่าได้ให้ความร่วมมือ โดยในส่วนของประชาชนในพื้นที่ยังไม่ได้ให้ความร่วมมือกับผู้ปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากกลัวอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว ดังนั้นถ้าหากจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องสามารถที่จะคุ้มครองความปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ทำให้ประชาชนมีความมั่นใจในความปลอดภัยของตนเองและเมื่อถึงเวลานั้นประชาชนก็จะเข้ามาช่วยเจ้าหน้าที่รัฐเอง

ด้าน “แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ”

เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.12 และค่า S.D. เท่ากับ .916 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า การปฏิบัติหน้าที่ในสถานที่หรือสถานการณ์ที่มีความรุนแรงที่อาจจะส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สิน ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ จึงจะส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่นั้นมีประสิทธิภาพ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในพื้นที่ไม่ค่อยจะมีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่มากเท่าที่ควรเนื่องมาจากสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ข้าราชการสูญเสียขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ประกอบกับการที่ข้าราชการรู้สึกว่ สวัสดิการและสิทธิพิเศษที่ได้รับ ไม่คุ้มค่ากับความเสี่ยงและอันตรายที่อาจเกิดขึ้น ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติต้องการให้ผู้บริหารและรัฐบาล เพิ่มสวัสดิการ สิทธิพิเศษ ตลอดจนเพิ่มความเอาใจใส่

และจริงจั่ง และจากการสัมภาษณ์จะพบว่าเงินค่าเบี้ยเลี้ยงหรือสวัสดิการต่าง ๆ จะออกไม่ตรงกับที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้น่านโยบายไปปฏิบัติเกิดความเดือดร้อนทั้งหมดนี้ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ปฏิบัติหน้าที่ทั้งสิ้น

ด้าน “ความเพียงพอของทรัพยากร” เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยสู่ความสำเร็จในการน่านโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.07 และค่า S.D. เท่ากับ .771 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า นโยบายที่จะประสบความสำเร็จนั้นต้องได้รับการสนับสนุนทางทรัพยากรทั้งด้านการเงินและกำลังคนอย่างเต็มที่ จากผลการวิจัยกลับ พบว่า ผู้น่านโยบายไปปฏิบัติมีความคิดเห็นว่ หน่วยงานของตนมีทรัพยากรไม่เพียงพอ ไม่ว่าจะป็นด้านงบประมาณซึ่งถือว่าสำคัญที่สุดในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้น่านโยบายไปปฏิบัติกล่าวว่างบประมาณที่ไม่เพียงพอส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติหน้าที่อย่างแน่นอนเพราะงบประมาณเป็นปัจจัยพื้นฐานถ้าหากงบประมาณขาดแคลนก็จะส่งผลไปสู่กลไกอื่น ๆ เช่นเดียวกัน ทรัพยากรบุคคล ผู้น่านโยบายไปปฏิบัติ กล่าวว่า หน่วยงานของตนเองมีคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการเป็นเพราะเกิดจากการเปลี่ยนกำลังพลบ่อยเกินไปโดยเฉพาะในส่วนของหน่วยงานทหารที่มีการเปลี่ยนผลัดกำลังพลบ่อย การเปลี่ยนกำลังพลบ่อยมีผลทำให้ได้กำลังพลที่ไม่มีประสิทธิภาพมากเท่าที่ควร เพราะว่เมื่อกำลังพลชุดเก่าเริ่มมีความพร้อมและความคุ้นเคยกับการปฏิบัติหน้าที่ก็จะถูกเปลี่ยนโดยเอากำลังพลใหม่มาแทน และหน่วยงานก็จะต้องฝึกใหม่เพื่อให้กำลังพลใหม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ทำให้สูญเสียทั้งเวลาและงบประมาณรวมถึงได้กำลังพลที่ไม่พร้อมมาปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติหน้าที่และทรัพยากรด้านเครื่องมือต่าง ๆ ผู้ปฏิบัติหน้าที่ กล่าวว่า เครื่องมือต่าง ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น อาวุธยุทโธปกรณ์ ยานพาหนะ ฯลฯ ของหน่วยงานไม่มีความทันสมัยซึ่งถือว่าเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่

ความสำเร็จของนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิจัยเกี่ยวกับระดับความสำเร็จของในการน่านโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพสถานการณ์ในปัจจุบัน ภายหลังการน่านโยบายเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยจะขออภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ด้าน “การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่” เป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายฯ ที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.27 และค่า S.D. เท่ากับ .693 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานของประชาชนกับเจ้าหน้าที่ถือเป็นสิ่งที่จำเป็นมากเพราะเป็นไปได้เลยที่เจ้าหน้าที่จะสามารถตรวจตราหรือปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นจึงต้องอาศัยประชาชนในการช่วยกันดูแลพื้นที่ของตัวเอง แต่ประชาชนในพื้นที่ยังมีการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความความไม่สงบในพื้นที่ไม่มากเท่าที่ควร เหตุผลมาจากกลัวว่าจะเกิดผลกระทบต่อตนเองและครอบครัวจึงทำให้ประชาชนยังไม่ตัดสินใจเข้าร่วมหรือให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่อย่างเต็มที่ จากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่อยากจะร่วมมือกับผู้ปฏิบัติหน้าที่ คือ การที่รัฐดำเนินการในการจับกุมประชาชนในพื้นที่โดยใช้วิธีเหี้ยมแหย่ โดยทำการจับกุมประชาชนที่สงสัยว่าจะร่วมกับขบวนการก่อเหตุการณ์ความไม่สงบและนำตัวไปสอบสวนเป็นระยะเวลาหลายวัน เมื่อไม่มีความผิดก็จะปล่อยตัวกลับ แต่สิ่งที่รัฐทำนั้นเป็นเหมือนการสร้างปมด้อยให้กับบุคคลนั้น เพราะเมื่อกลับมาในชุมชนก็จะถูกคนในชุมชนพิพากษาแล้วว่าเป็นขบวนการก่อความไม่สงบ ทำให้บุคคลรวมถึงครอบครัวนั้นเกิดความเคียดแค้นของบุคคลนั้นด้วย และในที่สุดก็จะทำให้เกิด

คำว่า “รัฐรังแกประชาชน” ตามมา ทำให้ในการปฏิบัติหน้าที่ขาดมวชนในการให้ความร่วมมือ ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความยากลำบากในการปฏิบัติหน้าที่ และในบางครั้งการวางแผนการปฏิบัติหน้าที่ทางผู้นำนโยบายไปปฏิบัติยังไม่ค่อยมีประชาชนเข้าร่วมเพราะเกรงว่าความลับรั่วไหลทำให้การปฏิบัติหน้าที่ล้มเหลว ทั้งนี้ ทำให้ประชาชนคิดว่ากระบวนการในการแก้ปัญหาเป็นเรื่องที่ไกลตัวสำหรับประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นจึงไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร ปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาก็คือ ช่องทางการติดต่อกับผู้นำนโยบายไปปฏิบัติยังมีน้อย การเข้าถึงข่าวสารหรือการรับรู้เรื่องราวต่างๆ จึงเป็นเหตุทำให้ประชาชนลังเลที่จะเข้าร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบและถ้าเข้าร่วมแล้วตัวประชาชนจะมีหลักประกันอย่างไรว่าจะมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ด้าน “ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน” เป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{X} เท่ากับ 3.25 และค่า S.D. เท่ากับ .621 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า การมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการอยู่ในขณะนี้ประชาชนต้องการความเชื่อมั่นว่าตนเองจะดำรงชีวิตได้ตามปกติไม่มีอันตรายใดๆ การนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุขในจังหวัดชายแดนภาคใต้มาปฏิบัติในพื้นที่ทำให้ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้น ความหวาดกลัวความระแวงที่มีต่อเหตุการณ์ความไม่สงบที่อาจจะเกิดขึ้นลดน้อยลงเนื่องจากการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด มีฐานรักษาความปลอดภัยเพียงพอกับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ เช่น ฐานของหน่วยเฉพาะกิจปัตตานี 24 ที่มีกระจายอยู่ทั่วทั้งจังหวัดปัตตานี เป็นต้น ทำให้ประชาชนกล้าที่จะออกมาดำเนินกิจกรรมประจำวันได้อย่างปกติ เช่น กล้าที่จะออกมาทำงานในตอนเช้า ซึ่งส่งผลต่อสถานะเศรษฐกิจในจังหวัดด้วยเช่นเดียวกัน เมื่อประชาชนออกมาทำงานก็จะมีกำลังในการใช้จ่ายทำให้เศรษฐกิจในจังหวัดดีขึ้น สถานประกอบการต่างๆ ก็จะไม่ปิดตัวลงส่งผลให้

ประชาชนในพื้นที่มีงานทำ นอกจากนี้ประชาชนยังกล้าที่จะออกมาปฏิบัติศาสนกิจ เช่น การละหมาด การเข้าวัดทำบุญ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ รวมถึงประชาชนรับรู้วิธีการที่จะป้องกันตัวเองจากสถานการณ์ความไม่สงบ เพราะถ้าหากว่าจะรอความคุ้มครองจากผู้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเดียวในบางครั้งก็อาจจะไม่ทันท่วงที ดังนั้นจึงเกิดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้านขึ้นเพื่อช่วยในการดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนในพื้นที่ของตน ซึ่งถือว่าเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ได้อีกทางหนึ่งด้วย แต่ถึงแม้ว่าจะมีการช่วยกันกำกับดูแลอย่างเข้มงวดแล้วก็ตามก็ยังคงเกิดเหตุการณ์ทำลายทรัพย์สินรวมถึงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ เพียงแต่อาจจะลดน้อยลงบ้าง ซึ่งถือว่าเป็นแนวโน้มที่ดีในอนาคต

ด้าน “เงื่อนไขที่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ” เป็นการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายที่อยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่า \bar{x} เท่ากับ 3.23 และค่า S.D. เท่ากับ .641 ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า การน่านโยบายเสริมสร้างสันติสุขมาใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลทำให้เงื่อนไขที่เป็นสาเหตุให้เกิดสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ลดน้อยลง โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านอัตลักษณ์ และวัฒนธรรมในพื้นที่ รัฐได้เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีการใช้กฎหมายที่ถูกต้องตามหลักของศาสนาอิสลามมากขึ้นเช่น กฎหมายว่าด้วยเรื่องมรดก กฎหมายการสมรส เป็นต้น สาเหตุหนึ่งของการก่อการร้ายในพื้นที่มาจากเรื่องของวัฒนธรรม อัตลักษณ์และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เพราะว่าทางรัฐบาลในสมัยราชการที่ 5 ทรงส่งคนจากส่วนกลางมาปกครองปัตตานี และเนื่องจากความไม่เข้าใจในบริบทของ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และศาสนา ของคนจากส่วนกลาง จึงทำให้การปกครองไม่ราบรื่นเพราะความเข้าใจไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความขัดแย้ง แต่เมื่อปัจจุบันมีการให้ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการใช้กฎหมายที่สอดคล้องกับวัฒนธรรม อัตลักษณ์และวิถีชีวิต จึงทำให้เงื่อนไขของการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบส่วนนี้ลดลง (ครองชัย หัตถา, 2541, 109-123)

ด้านความยุติธรรม และการปฏิบัติต่อประชาชนในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน ย้อนไปเมื่อสมัยหลวงพิบูลสงครามการบริหารราชการแผ่นดินได้ใช้นโยบายชาตินิยมสุดขั้ว โดยให้ยึดวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก กลุ่มคนใดที่ไม่ใช่วัฒนธรรมไทยจะถูกกดขี่ข่มเหง ทำให้เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้รุนแรงขึ้นเรื่อยมา (กรมศิลปากร, ม.ป.ป., 37-48) แต่เมื่อมีการปฏิบัติกับคนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะทางด้านภูมิศาสตร์วัฒนธรรมที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้ประชาชนในพื้นที่รู้สึกว่าเป็นคนไทยคนหนึ่ง จึงทำให้เงื่อนไขของการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบส่วนนี้ลดลง ส่วนในเรื่องของความยุติธรรมจากอดีตที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 มีบุคคลที่ต้องสงสัยว่าก่อการร้ายเป็นจำนวนมากที่ถูกนำตัวไปสอบสวนทำให้พวกเขาคิดว่ารัฐไม่ได้ให้ความเป็นธรรมแก่ตนเองเมื่อเกิดข้อเรียกร้องความเป็นธรรมเพิ่มขึ้น จึงทำให้รัฐบาลจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชนโดยได้นำผู้นำทางศาสนาเข้าร่วมเพื่อประสานงานกับกระทรวงยุติธรรมในพื้นที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนที่มีปัญหาเรื่องการไม่รับความเป็นธรรมจากภาครัฐเข้ามาปรึกษาพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือจนทำให้ประชาชนมีความรู้สึกได้รับการเหลียวแลจากภาครัฐมากขึ้น

ด้านการจัดการโรงเรียนสอนศาสนาให้มีระบบ ภายหลังจากการสั่งปิดปอเนาะกะลุวอ หรือโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามบูรพา จังหวัดนราธิวาส ทำให้ผู้คนในสังคมมีความเชื่อที่ว่าโรงเรียนสอนศาสนาเป็นแหล่งซ่อนสมุญกำลังใจเพื่อก่อการร้าย ดังนั้น องค์กรของโรงเรียนสอนศาสนาจึงมีแนวทางการปรับปรุงโรงเรียนสอนศาสนา โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ป้ายสถานศึกษา อาคารสถานที่ บาลาเซาะและปอเนาะที่พักของนักเรียน การจัดการด้านโครงสร้างการบริหารสถาบันโดยมีการจัดการโครงสร้างสถาบันให้ชัดเจนรวมทั้งเสนอทางราชการให้เข้ามาช่วยติดตามผล ให้คำชี้แนะแนวทางในการบริหารจัดการสถาบันอย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนในสถาบันศึกษาปอเนาะ เพราะไม่มีหลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร ขึ้นอยู่กับ

ความถนัดของโต๊ะครูแต่ละแห่ง โต๊ะครูของสถาบันศึกษาบางแห่งไม่ประสงค์จะกำหนดให้มีหลักสูตรที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ต้องการสอนศาสนาคงสภาพอเนาะเดิม ๆ เอาไว้ นอกจากนั้นนักเรียนไม่สามารถนำความรู้ความเข้าใจทางด้านศาสนาไปเทียบโอนผลการเรียนได้เมื่อไปศึกษาต่อที่อื่น แต่โต๊ะครูมีความประสงค์ให้สามารถเทียบโอนผลการเรียนในวิชาที่สอนได้ทางอเนาะจึงได้เสนอแนวแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในขณะนี้ไม่ควรกำหนดหลักสูตรให้สถาบันศึกษาอเนาะ แต่การเรียนการสอนที่จัดในอเนาะให้สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการร่วมปฏิบัติงานของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติจากหน่วยงานต่างๆ ในบางครั้งจะมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันจนทำให้เกิดความขัดแย้งกัน ดังนั้นทางรัฐจึงควรมีการจัดหน่วยงานกลางซึ่งประสานความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ให้แก่ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีพระราชบัญญัติที่ประกาศให้ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้ดำเนินการในส่วนนี้ แต่ทางรัฐควรจะต้องออกคำสั่งให้ชัดเจนว่า ในกรณีการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ จะต้องรับคำสั่งสำหรับแนวทางการปฏิบัติจาก ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เท่านั้น

2. รัฐควรออกพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับโรงเรียนสอนศาสนาให้เป็นระเบียบแบบแผนและสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของคนในพื้นที่

3. รัฐบาลควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีการเสนอว่าหน่วยงานในแต่ละหน่วยงานมีความต้องการทรัพยากรอะไรบ้าง ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ในส่วนนี้จะเป็นแนวทางให้รัฐสามารถทราบว่าจะต้องใช้งบประมาณมากน้อยเพียงใดในการจัดสรรให้กับด้านความมั่นคงในส่วนนี้ และยังเป็นข้อมูลการประเมินการจัดสรรการใช้งบประมาณของหน่วยงานต่างๆ ด้วยว่ามีประสิทธิภาพ

อย่างน้อยเพียงใด ส่วนในเรื่องกำลังพลรัฐควรจะมีการฝึกอบรมผู้ที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้เรียนรู้ สิ่งแวดล้อมของพื้นที่ เพื่อให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างราบรื่น ซึ่งควรจะมีการจัดอบรมอย่างน้อยเป็นระยะเวลา 1 เดือน

4. รัฐควรมีนโยบายหรือโครงการให้ประชาชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่กลับมาประกอบอาชีพในพื้นที่บ้านเกิดของตนเพื่อให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ที่ประชาชนเหล่านั้นได้ศึกษามาร่วมกับองค์ความรู้พื้นบ้านของท้องถิ่น และมีการส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้ชุมชนโดยอาจจะตั้งเป็นกลุ่มสหกรณ์ของประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญก้าวหน้า และสิ่งที่ควรให้ความสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือการพัฒนาและเสริมสร้างเศรษฐกิจในพื้นที่อย่างยั่งยืน

5. รัฐควรมีการทบทวนอำนาจและหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ โดยมีการกระจายอำนาจให้กำนัน และผู้ใหญ่บ้านมากขึ้น ให้มีอำนาจในการจัดการดูแลพื้นที่ของตนมากขึ้น เพื่อให้ความช่วยเหลือ คอยสอดส่องดูแลแทนเจ้าหน้าที่ของรัฐ และถ้าเกิดเหตุจะได้แก้ไขได้อย่างทันที่

เอกสารอ้างอิง

กรมศิลปากร. (ม.ป.ป.). ประวัติศาสตร์สี่จังหวัดภาคใต้: นราธิวาส ปัตตานี ยะลา สตูล. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

Fine Art Department. **History of Four Southern Provinces : Narathiwass Pattani Yala Satun.** Bangkok. (in Thai).

ครองชัย หัตถา. (2541). **ปัตตานีการค้าและการเมืองการปกครองในอดีต.** ปัตตานี: มิตรภาพ.

Hattha, K. (2005). **Commerce and Government in the Past of Pattani.** Pattani: Mitrapap Publishing House. (in Thai).

- จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย และคณะ. (2548). การดำเนินการกระบวนการยุติธรรม
ใน 3 จังหวัดชายแดนใต้ ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพฯ:
เดือนตุลา.
- Uaamnoey, J. (2005). **Enforcement of Justice Process in Three
Southern Border of Thailand, Problems and Solutions.**
Bangkok: Deuntula Publishing House. (in Thai).
- ชิตชนก ราฮิมมูลา. (2548). การสร้างความสมานฉันท์และความร่วมมือ
กันฟื้นฟูท้องถิ่นภาคใต้. สงขลา: มาสเตอร์พีซ แอนด์ โครเชท.
- Rahimmura, C. (2005). **Reconciliation and Collaboration for Local
Development in the South.** Songkhla: Masterpiece and Crochet
Publishing House. (in Thai).
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. การก่อการร้าย กับโลกมุสลิม. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม
2554, สืบค้นจาก [http:// www.pattanitoday.com/
html/modules.ph
p?name=News&file=article&sid=395](http://www.pattanitoday.com/html/modules.php?name=News&file=article&sid=395).
- Aewsriwong, N. (2005). **Insurgencies and Muslim World.** Retrieved
January 15, 2011, from [http:// www.pattanitoday.com/
html/
modules.php?name=News&file=article&sid=395](http://www.pattanitoday.com/html/modules.php?name=News&file=article&sid=395). (in Thai).
- ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้. สถิติเหตุการณ์ความไม่สงบ. สืบค้นเมื่อ
15 กันยายน 2554, สืบค้นจาก <http://www.deepsouthwatch.org>.
- Deepsouthwatch. (2011). **Statistics of Incident of Unrests.** Retrieved
October 15, 2011, from <http://www.deepsouthwatch.org>. (in Thai).
- สภาความมั่นคงแห่งชาติ (2549). คำสั่งรัฐมนตรี 206/2549 เรื่องนโยบาย
เสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. กรุงเทพมหานคร.
- The National Security Council. (2006). **Prime Minister's Order No
206/2549 On Policy for Peace Building Process In The Four
Southernmost Provinces Of Thailand.** Bangkok. (in Thai).

ปัจจัยสู่ความสำเร็จในการนำนโยบายเสริมสร้างสันติสุข... | อิทธิชัย สีดำ

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. (2546). **นโยบายสาธารณะ**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ:
เสนาธรรม.

Thamrongthanyawong, S. (2003). **Public Policy**. (10th ed.). Bangkok:
Senatham Publishing House. (in Thai).

ศุภชัย ยาวะประภาส. (2548). **นโยบายสาธารณะ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Yavaprabhas, S. (2005). **Public Policy**. (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn
University Publishing House. (in Thai).